

Izveštaj o završetku inicijative Rešavanja problema

**Projekat javno-privatnog partnerstva u oblasti upravljanja
otpadom u Beogradu**

EBRD Broj projekta 46758

Predmet 2021/01 (Zahtev #2)

April 2026

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM) je mehanizam odgovornosti Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD). IPAM razmatra pitanja u oblasti zaštite životne sredine, društvenog okruženja i pitanja koja se odnose na Projekat, a koja su pokrenula projektom pogođena lica i organizacije civilnog društva. IPAM na raspolaganju ima dva načina za rešavanje ovih pitanja, a to su: i) Rešavanje problema, koje podržava dijalog između Podnosilaca zahteva i Klijenata bez pripisivanja krivice ili greške; ili ii) Provera usaglašenosti, kojom se utvrđuje da li je EBRD delovao u skladu sa svojom Politikom zaštite životne sredine i društvenog okruženja i Politikom o pristupu informacijama u vezi sa Projektom.

Za više informacija o IPAM-u, kontaktirajte nas na ipam@ebrd.com ili posetite [IPAM veb stranicu](#)

<p>Podaci za kontakt The Independent Project Accountability Mechanism (IPAM) European Bank for Reconstruction and Development Five Bank Street London E14 4BG</p> <p>Telefon: +44 (0)20 7338 6000 Email: ipam@ebrd.com</p>	<p>Kako podneti žalbu u okviru IPAM-a Pitanja vezana za učinak u oblasti životne sredine i društvenog okruženja u projektima EBRD-a mogu se uputiti elektronskom poštom, poštom ili putem <i>online</i> formulara na:</p> <p>https://www.ebrd.com/home/what-we-do/projects/independent-project-accountability-mechanism/submit-a-complaint.html</p>
---	--

Sadržaj

Izrazi zahvalnosti.....	4
Spisak skraćenica	5
Kratak pregled	6
1. Osnovni podaci	8
1.1 Zahtev.....	8
1.2 Projekat	8
1.3 Obrada zahteva do danas	9
2. Aktivnosti koje su praćene u skladu sa Sporazumom	9
3. Ishodi Rešavanja problema	11
4. Naučene lekcije.....	12
5. Zaključak i naredni koraci.....	13

Osim ako nije drugačije naznačeno, izrazi korišćeni u ovom izveštaju pisani velikim početnim slovom imaju značenje navedeno u Politici projektne odgovornosti iz 2019. godine.

Izrazi zahvalnosti

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM) izražava zahvalnost Podnosiocima zahteva, njihovim Predstavnicima i Savetnicima, rukovodstvu EBRD-a, Klijentu, Gradu Beogradu, Gradu Šapcu i Opštini Vladimirci na njihovoj podršci, pojašnjenjima i saradnji tokom realizacije Inicijative Rešavanja problema.

Dobra volja i pristup orijentisan na pronalaženje rešenja kod svih ovde navedenih Strana bili su ključni za uspeh ove inicijative i realizaciju korektivnih mera u ovom predmetu.

Spisak skraćenica

Skraćenica	Pun naziv
Odbor	Odbor direktora Evropske banke za obnovu i razvoj
Predmet	Razmatranje Zahteva u okviru Politike projektne odgovornosti nakon registrovanja Zahteva
CAO	Direktor za odgovornost EBRD-a i rukovodilac IPAM-a
Registar predmeta	Registar Predmeta izrađenih u skladu sa Odeljkom III, stavom 3.1 Politike projektne odgovornosti, koji se nalazi na veb stranici IPAM-a
OCD	Organizacija civilnog društva
EBRD (ili Banka)	Evropska banka za obnovu i razvoj
ESP	Politika EBRD-a za zaštitu životne sredine i društveno okruženje u vreme odobrenja Projekta
IPAM	Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti EBRD-a uspostavljen u skladu sa Politikom projektne odgovornosti iz 2019. godine
Rukovodilac IPAM-a	Direktor EBRD-a odgovoran za rad IPAM-a, implementaciju Politike projektne odgovornosti i donošenje odluka koje su u nadležnosti IPAM-a u skladu sa navedenom Politikom
PAP	Politika projektne odgovornosti iz 2019. godine
Strane	Pojedinci, subjekti i/ili organizacije sa direktnim interesom u Predmetu. Strane mogu uključivati (ali nisu ograničene na): Podnosiocze zahteva; njihove Predstavnike, ako ih ima; relevantno odeljenje, tim ili jedinicu Banke; Klijenta; i druge finansijere Projekta ili druge subjekte odgovorne za sprovođenje Projekta
Rešavanje problema	Funkcija IPAM-a koja podržava dobrovoljno angažovanje u rešavanju sporova između Podnosilaca zahteva i Klijenata radi rešavanja pitanja zaštite životne sredine, socijalnih i pitanja objavljivanja informacija koja su pokrenuta u Zahtevu, bez pripisivanja krivice bilo kojoj Strani.
PSD	Rezime projekta
Predsednik	Predsednik EBRD-a
Zahtev	Dokument koji je Podnosilac zahteva ili njegov predstavnik podneo IPAM-u u okviru ove Politike

Kratak pregled

Ovaj Izveštaj o završetku Odboru pruža kratak pregled inicijative za Rešavanje problema u okviru Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti (IPAM) [za Predmet 2021/01 \(Zahtev #2\)](#) povezan sa [Projektom javno-privatnog partnerstva u oblasti upravljanja otpadom u Beogradu \(EBRD Projekat 46758\)](#). Zahtev – koji su u novembru 2020. godine podnela romska domaćinstva sakupljača sekundarnih sirovina pogođena raseljavanjem sa deponije Vinča u periodu od 2018–2019. godine – izazvao je zabrinutost u vezi sa fizičkim i ekonomskim raseljavanjem, adekvatnošću stambenih rešenja i pristupačnošću zakupnine i komunalnih usluga, uz zahteve za poverljivost zbog uočenih rizika od zastrašivanja i odmazde.

Od **maja 2021. godine**, IPAM je olakšao strukturirano angažovanje između Podnosilaca zahteva i njihovih predstavnika, Klijenta, relevantnih opština (Beograd, Vladimirci i Šabac) i Rukovodstva EBRD-a. Nakon dužeg perioda dijaloga, Strane su zaključile **Sporazume o rešavanju problema 4. i 5. jula 2023. godine**, pretvarajući iznete zabrinutosti u vremenski ograničen paket od **47 korektivnih mera**. Sprovođenje je zahtevalo stalnu koordinaciju između više javnih institucija i pružalaca usluga, a uloga IPAM-a bila je usmerena na omogućavanje sprovođenja, verifikaciju završetka i održavanje bezbednog prostora za angažovanje u skladu sa aranžmanima o poverljivosti.

- **Rezultati – obezbeđena stabilnost stanovanja:** stambena rešenja su obezbeđena za **svih 17 raseljenih domaćinstava**, uključujući formalne dodele socijalnih stanova (sa kasnijom dodelom u Beogradu u septembru 2024. godine).
- **Rezultati – poboljšana priuštivost i pristup uslugama:** rešeni su stari dugovi za komunalne usluge (do decembra 2022. godine) kako bi se omogućilo ponovno povezivanje i pristup subvencionisanim cenama, uz olakšan pristup socijalnim davanjima, zdravstvenoj zaštiti i hitnoj pomoći za domaćinstva koja ispunjavaju uslove.
- **Rezultati – opipljiva podrška i putevi do sredstava za život:** dogovoreni kućni predmeti (nameštaj, kućni aparati i alati) su isporučeni, a mogućnosti za zapošljavanje i obuku su više puta nuđene i, tamo gde su iskorišćene, dovele su do formalnih rezultata zapošljavanja (posebno u Šapcu i za nekoliko domaćinstava u Beogradu).

IPAM je pratio sprovođenje Sporazuma od **jula 2023. do decembra 2025. godine** kroz stalno angažovanje, terenske posete i angažovanje lokalnog posmatrača, na osnovu čega je objavljeno **tri izveštaja o praćenju**. Do kraja 2025. godine, Strane su ispunile **45 od 47 aktivnosti (96%)**. Period praćenja je produžen nakon prvobitno planiranog vremenskog okvira kako bi se rešila dva uporna, institucionalno složena problema: **(i)** naknade za izvršenje za komunalne usluge koje pogađaju neka domaćinstva u Beogradu (sa ograničenim reagovanjem pružalaca komunalnih usluga i novim docnjama koje komplikuju rešavanje) i **(ii)** nerešeno strukturno stambeno pitanje u Vladimircima povezano sa ugovornim sporom. U **decembru 2025. godine**, nakon procene da preostale radnje nisu toliko važne za osnovne ishode i male verovatnoće da će biti rešene daljim praćenjem, IPAM je obavestio Strane o svojoj nameri da zatvori Predmet; predstavnici Podnosilaca zahteva su se složili da zaključe praćenje, a IPAM nastavlja sa zatvaranjem [Predmeta 2021/01](#).

Izazovi i preostala pitanja koja su se pojavila tokom implementacije su:

- **Rizik realizacije kroz više aktera:** realizacija je zavisila od stalne koordinacije između tri lokalne administracije i više pružalaca usluga; promene u lokalnim vlastima doprinele su kašnjenjima i zahtevale dodatno praćenje na terenu.

- **Ograničenja vezana za komunalne usluge u Beogradu:** dok su istorijski dugovi izmireni kako je dogovoreno, pokazalo se da je teško proveriti i rešiti pitanje izvršiteljskih naknada za neke račune, što je pogoršano ograničenom reakcijom pružalaca komunalnih usluga i pojavom novih dugovanja za neka domaćinstva.
- **Tehnička/pravna dvosmislenost u Vladimircima:** ugovorni spor oko radova značio je da nije isporučeno dogovoreno strukturno rešenje (zatvaranje tremova), a lokalno pravno tumačenje tretiralo je prostor kao adekvatan bez obzira na zatvaranje.
- **Realnost ponovnog uspostavljanja sredstava za život:** mogućnosti za obuku i formalno zapošljavanje nisu naišle na opšte korišćenje, što odražava individualne okolnosti domaćinstava i interakciju između formalnog zaposlenja i isplate socijalne pomoći.

Strane su se složile da, iako određene aktivnosti nisu mogle da budu završene zbog lokalnog konteksta, proces Rešavanja problema je rešio suštinska pitanja izneta u Zahtevu i stoga Predmet može da se zatvori.

Ovaj Izveštaj će biti prosleđen Stranama i objavljen u virtuelnom dosijeu za [Predmet 2021/01](#) u Registru predmeta IPAM-a na engleskom i srpskom jeziku, nakon što bude dostavljen Upravnom odboru EBRD-a i predsedniku radi informisanja. Nakon objavljivanja, IPAM će smatrati da je predmet uspešno završen i zatvoren.

1. Osnovni podaci

1.1 Zahtev

Pet romskih porodica sakupljača sekundarnih sirovina podnelo je Zahtev¹ IPAM-u 24. novembra 2020. godine preko svojih zastupnika A11 – Inicijative za ekonomska i socijalna prava uz savetovanje CEE Bankwatch-a. Podnosioci zahteva su tvrdili da je [Projekat JPP za upravljanje otpadom u Beogradu](#) (46758) uzrokovao njihovo fizičko i ekonomsko raseljavanje, jer su morali da se presele sa deponije Vinča, gde su živeli i radili. Tokom faze Procene,

Sakupljač sekundarnih sirovina na deponiji Vinča pre remedijacije.
Izvor: Beo Čista Energija

dodatnih 12 pogođenih porodica koje su raseljene iz Vinče pridružilo se IPAM Predmetu, što ukupno čini 17 domaćinstava². Podnosioci zahteva su naveli da nisu dobili privremeni smeštaj ili je za neke od njih dobijeni smeštaj bio neadekvatan i nisu mogli da pokrivaju troškove komunalnih usluga. Pored toga, Podnosioci zahteva navode gubitak lične imovine tokom procesa raseljavanja, kao i da proces raseljavanja nije bio u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Srbije i Politikom zaštite životne sredine i društvenog okruženja EBRD-a. Podnosioci zahteva su zahtevali anonimnost kao meru predostrožnosti zbog zabrinutosti zbog potencijalnog zastrašivanja, pritiska i odmazde i izrazili su interesovanje za Rešavanje problema.

1.2 Projekat

[Projekat JPP za upravljanje otpadom u Beogradu](#) (46758) podrazumeva je finansiranje dugom u iznosu do 70 miliona evra za kompaniju Beo Čista Energija d.o.o. Beograd, koja je bila zadužena za izgradnju nove sanitarne deponije, izgradnju postrojenja za spaljivanje komunalnog otpada za proizvodnju energije i grejanja za stanovnike Beograda. Projektom je takođe predviđena izgradnja postrojenja za deponijski gas, sistema za sakupljanje i preradu procednih voda, kao i izgradnja i rušenje postrojenja za preradu otpada.

Vinča landfill leachate treatment plant.
Source: Beo Čista Energija

¹ Zahtev i prateća dokumentacija su dostupni na linku: [Predmet 2021/01](#)

² A11 je podnela zahtev za dve dodatne porodice, ali su one odbijene jer su ostale Strane u procesu navele da oni nisu učestvovali u popisu Roma skupljača sekundarnih sirovina koji je Grad Beograd sproveo 2016. godine, te da nisu bili uključeni u Akcioni plan raseljavanja.

Projekat je takođe dobio finansijsku podršku Međunarodne finansijske korporacije (IFC) u iznosu do 70 miliona evra.

Postojeća deponija u Vinči radila je od 1977. godine i bila je predmet remedijacije u okviru Projekta, uključujući radove na stabilizaciji i pokrivanju.

U okviru javno-privatnog partnerstva na Projektu, Grad Beograd je bio odgovoran za otkup zemljišta i raseljavanje, kao i za izradu Akcionog plana raseljavanja 2018. godine u skladu sa Uslovom za realizaciju 5 EBRD-a u oblasti zaštite životne sredine i društvenog okruženja. Aktivnosti raseljavanja realizovane su između decembra 2018. i januara 2019. godine u Beogradu, Šapcu i Vladimircima.

Odbor direktora EBRD-a je odobrio finansiranje Projekta 18. septembra 2019. godine, a projekat je ocenjen kao Kategorija A u okviru Politike zaštite životne sredine i društvenog okruženja EBRD-a iz 2014. godine. U vreme pripreme ovog Izveštaja, zajam je bio u fazi otplate.

1.3 Obrada zahteva do danas

IPAM je registrovao Zahtev 14. januara 2021. godine kao [Predmet 2021/01](#), u skladu sa Politikom projektne odgovornosti iz 2019. godine, i pokrenu fazu Procene. Tokom procene, IPAM je saradivao sa Podnosiocima zahteva, njihovim predstavnicima, Klijentom, relevantnim opštinama i Rukovodstvom EBRD-a kako bi razumeo bojazni iznete u Zahtevu i procenio spremnost Strana da se uključe u Rešavanje problema.

Nakon završetka faze Procene i na osnovu izražene spremnosti relevantnih Strana da učestvuju, Predmet je prosleđen funkciji Rešavanja problema u okviru IPAM-a u maju 2021. godine. Strane su se složile da će obim inicijative biti ograničen na pitanja oko (i) adekvatnog i održivog stanovanja za raseljenje porodice; (ii) pristupačnih troškova zakupnine i komunalnih usluga; (iii) pristupa sakupljača sekundarnih sirovina mogućnostima za obrazovanje; i (iv) generisanja prihoda za raseljene porodice.

IPAM je pomogao inicijativu za Rešavanje problema sa više zainteresovanih strana, u kojoj su učestvovali Podnosioci zahteva i njihovi predstavnici, Klijent, Grad Beograd, Opština Vladimirci, Grad Šabac i Rukovodstvo EBRD-a.

Sporazumi o rešavanju problema potpisani su 4. i 5. jula 2023. godine tokom sastanaka održanih u Beogradu i Vladimircima. Sporazumima su definisane aktivnosti usmerene na rešavanje problema iznetih u Zahtevu i uključivali su odredbe o IPAM-u zaduženom za praćenje sprovođenja, s obzirom na to da je za završetak određenih aktivnosti bilo potrebno dodatno vreme.

Nakon potpisivanja Sporazuma, Predmet je prešao u fazu Praćenja Rešavanja problema, tokom koje je IPAM pratio sprovođenje dogovorenih aktivnosti u skladu sa Politikom projektne odgovornosti.

2. Aktivnosti koje su praćene u skladu sa Sporazumom

Nakon potpisivanja Sporazuma o Rešavanju problema u julu 2023. godine, [Predmet 2021/01](#) je ušao u fazu Praćenja Sporazuma. IPAM je pratio sprovođenje dogovorenih aktivnosti između jula 2023. i decembra 2025. godine u skladu sa Politikom projektne odgovornosti.

U skladu sa stavom 2.5(a) Politike projektne odgovornosti, IPAM smatra da je sporazum završen kada (i) se obaveze koje su preuzele Strane efikasno sprovode u najvećoj mogućoj meri, i (ii) se ispunjavaju rokovi sprovođenja.

U skladu sa Politikom, aktivnosti praćenja IPAM-a obuhvatale su konsultacije sa Podnosiocima zahteva, Klijentom, Rukovodstvom EBRD-a i drugim relevantnim zainteresovanim stranama; pregled projektne dokumentacije, dokumentacije koju su podnele strane i javno dostupnih informacija; posete lokacijama projektnog područja po potrebi; i angažovanje konsultanata za određena tehnička pitanja, po potrebi.

Aktivnosti praćenja su preduzete nakon potpisivanja Sporazuma o rešavanju problema i nastavljene su do završetka perioda praćenja u decembru 2025. godine.

Tokom perioda praćenja, IPAM je saradivao sa Stranama putem virtuelnih sastanaka i prepiske kako bi dobio najnovije informacije o sprovođenju Sporazuma o rešavanju problema. IPAM je takođe sproveo terenske posete Srbiji i imenovao lokalnog posmatrača. IPAM je pregledao dokumentaciju koju su Strane podelile kako bi pratio napredak u sprovođenju.

Kompletan vremenski okvir predmeta je prikazan u nastavku:

Tabela 1: Vremenski okvir Predmeta 2021/01

Datum	Radnja
2020.	
24. novembar	Zahtev primljen
7. decembar	Potvrda poslata Podnosiocima zahteva
2021.	
14. januar	Obaveštenje o registraciji
20. april	Izveštaj o proceni (januar – april 2021.)
maj - decembar	Sesije dijaloga
2022.	
januar – decembar	Sesije dijaloga – nastavak
2023.	
4-5. jul	Potpisan Sporazum o rešavanju problema
novembar	Objavljen Rezime izveštaja o Rešavanju problema
2024.	
jun	Odobren Projektni zadatak za lokalnog posmatrača i angažovan lokalni posmatrač za sprovođenje mesečnih poseta
februar – oktobar	IPAM sprovodi terenske posete u Beogradu radi podrške implementaciji
april	Objavljen prvi Izveštaj o praćenju Rešavanja problema
septembar	Objavljen drugi Izveštaj o praćenju Rešavanja problema
2025.	
jun	Objavljen treći Izveštaj o praćenju Rešavanja problema
decembar	Dogovoreno je zatvaranje predmeta
april 2026.	Zatvaranje predmeta

IPAM je objavio tri izveštaja o praćenju tokom faze praćenja. Izveštaji o praćenju Sporazuma za Predmet 2021/01 dostupni su u virtuelnom registru predmeta IPAM-a na engleskom i srpskom jeziku i sadrže sve detalje o preduzetim aktivnostima praćenja i rezultatima svakog perioda. U nastavku je rezime ključnih aktivnosti praćenja realizovanih od 2023. do 2025. godine.

Okvir 1. Kratak pregled aktivnosti praćenja sprovedenih od jula 2023. do maja 2025. godine

Nakon potpisivanja Sporazuma o rešavanju problema u julu 2023. godine, IPAM je pratio sprovođenje kroz tri formalna perioda praćenja, koje karakterišu sledeće aktivnosti:

Osnovni modaliteti praćenja

Redovna interakcija sa Stranama putem virtuelnih sastanaka i pismene razmene radi praćenja napretka i rešavanja izazova u sprovođenju.

Više poseta Srbiji radi praćenja:

Decembar 2023. (prva poseta praćenja)

Februar i mart 2024. (drugi period praćenja)

Avgust i oktobar 2024. (treći period praćenja).

Sistematski pregled dokumenata, uključujući potvrde od lokalnih samouprava, komunalnih preduzeća, socijalnih službi i Klijenta, radi provere sprovođenja dogovorenih aktivnosti.

Angažovanje lokalnog posmatrača

Od početka 2024. godine, IPAM je angažovao lokalnog posmatrača kako bi ublažio kašnjenja uzrokovana promenama u lokalnim administracijama i održao kontinuitet na terenu.

Lokalni posmatrač je sprovodio sledeće aktivnosti:

- Sprovodio je mesečne posete domaćinstvima.
- Podržavao je Podnosiocima zahteva u pristupu informacijama o socijalnim uslugama, komunalnim uslugama, nacionalnoj službi za zapošljavanje i obrazovanju/obuci.
- Delovao je kao veza sa opštinama gde je institucionalno praćenje bilo slabo.

Izvor: Predmet 2021/01 Projekat JPP u oblasti upravljanja otpadom u Beogradu – Izveštaji praćenja Rešavanja problema 1 do 3.

3. Ishodi Rešavanja problema

Sporazum koji su potpisale Strane sadržao je 47 aktivnosti koje su predmet praćenja. Na kraju faze praćenja, 45 aktivnosti je u potpunosti sprovedeno, dok su dve samo delimično sprovedene.

Praćenje je u Beogradu, Vladimircima i Šapcu potvrdilo sledeće:

- **Stambena rešenja** su obezbeđena za svih 17 raseljenih porodica, u okviru formalni dodela socijalnih stanova (uključujući i kasnu dodelu u Beogradu u septembru 2024. godine).
- **Pristup socijalnim davanjima, zdravstvenoj zaštiti i hitnoj pomoći** je obezbeđen za sve Podnosiocima zahteva koji su ispunjavali uslove.
- **Pitanja nasledjenih dugova za komunalne usluge** (do decembra 2022. godine) obrađena su kako je dogovoreno, što je omogućilo ponovno priključenje i pristup subvencionisanim cenama.
- **Nameštaj, uređaji i alati** su isporučeni svim pogođenim domaćinstvima.
- **Mogućnosti za zapošljavanje i prihode** su aktivno nuđene:
 - Obezbeđeno je formalno zaposlenje za sve Podnosiocima zahteva u Šapcu i nekoliko njih u Beogradu.

- Ostali su doneli informisanu odluku da se bave neformalnim ili sezonskim poslovima kako bi zadržali pravo na socijalnu pomoć.
- **Mogućnosti za obrazovanje i stručno osposobljavanje** su bile dostupne, uz stalnu podršku u komunikaciji i za potrebe upisa, uprkos ograničenom korišćenju ovih mogućnosti od strane Podnosilaca zahteva.

Do kraja 2024. i tokom 2025. godine, praćenjem je potvrđeno da je većina dogovorenih aktivnosti zahvršena, ali dve kategorije pitanja ostale su nerešene, što je navelo IPAM da nastavi praćenje još godinu dana, nakon prvobitnog roka u decembru 2024. godine. Preostala pitanja su bila:

Izvršiteljske naknade za komunalne usluge u Beogradu

Iako su istorijski dugovi za komunalne usluge izmireni, nove ili nejasne takse/naknade za izvršenje su se i dalje pojavljivale na nekim računima. Uprkos stalnom angažovanju IPAM-a, samo tri od osam porodica su dobile otpis ovih naknada. Dobijanje informacija o prirodi ovih naknada bilo je otežano ograničenom reakcijom pružalaca komunalnih usluga. Pored toga, nakon 2023. godine neka domaćinstva su napravila nova dugovanja za komunalne usluge, što je komplikovalo proveru.³

Nerešeno strukturno stambeno pitanje u Vladimircima

U maju 2023. godine, pet porodica preseljenih u Vladimirce preselilo se u novoizgrađene kuće koje su im obezbeđene. Spoljašnji tremovi su izgrađeni na četiri od pet kuća kako bi se obezbedio dovoljan životni prostor. Međutim, tremovi nisu zatvoreni kako je dogovoreno zbog ugovornog spora.

IPAM je sarađivao sa svim relevantnim Stranama kako bi utvrdio da li se tremovi mogu zatvoriti, ali bez uspeha. Odgovor koji je IPAM dobio pozivao se na srpski zakon o stanovanju, koji prostor trema smatra stambenim prostorom, bez obzira na to da li je zatvoren ili ne. Stoga su tremovi ostali otvoreni.

4. Naučene lekcije

Proces praćenja za [Predmet 2021/01](#) ističe nekoliko institucionalnih i operativnih lekcija relevantnih za buduće slučajeve rešavanja problema u okviru IPAM-a:

1. Značaj zaštitnih mera kontinuiteta

Političke tranzicije i izbori mogu značajno odložiti sprovođenje kada se sporazumi oslanjaju na delovanje lokalne administracije. Ugrađeni mehanizmi (npr. lokalni posmatrači ili posebni aranžmani) su neophodni za očuvanje kontinuiteta.

2. Vrednost lokalnog prisustva

Lokalni posmatrač se pokazao ključnim u održavanju poverenja, proverio sprovođenja aktivnosti na terenu i podršci osetljivim domaćinstvima u administrativnim procesima. Ovaj model je smanjio oslanjanje na formalno praćenje od strane lokalne administracije tamo gde su kapaciteti ili podsticaji bili ograničeni.

³ Neka domaćinstva, stoga, nisu ispunjavala uslove za smanjene račune za komunalne usluge zbog postojećih dugova, što je uslov definisan lokalnim propisima.

3. Potreba za realnim sagledavanjem obnavljanja sredstava za život

Ponovljene ponude obuke i formalnog zaposlenja nisu automatski iskorišćene. Socio-ekonomski podsticaji (posebno interakcija između formalnog zaposlenja i ispunjavanja uslova za socijalnu pomoć) materijalno su uticali na izbore Podnosilaca zahteva i trebalo bi da budu eksplicitno uzeti u obzir u izradi budućih sporazuma.

4. Jasnoća tehničkih i pravnih obaveza

Nejasnoće oko standarda stanovanja i režima sprovođenja komunalnih usluga stvorile su dugotrajne probleme koje je bilo teško rešiti u fazi praćenja. Budući sporazumi bi imali koristi od jasnijeg pravnog utemeljenja i mehanizama verifikacije za tehnički složene obaveze.

5. Zaključak i naredni koraci

Nadležnost IPAM-a za praćenje omogućio mu je da nadgleda sprovođenje sporazuma koji su potpisale Strane u [Predmetu 2021/01](#). Sporazum je obuhvatao 47 aktivnosti za rešavanje pitanja koja su iznele porodice fizički i ekonomski raseljenje sa područja projekta i koje su podnele zahtev IPAM-u preko lokalne organizacije civilnog društva A11 krajem 2020. godine.

Faza praćenja trajala je dve i po godine, od jula 2023. godine do decembra 2025. godine, nakon čega je realizovano 45 dogovorenih radnji (96%). Tokom ovog perioda, lokalni uslovi su se promenili, kao što su promene u lokalnim vlastima, što je ograničilo potpunu primenu sporazuma. Međutim, nakon angažovanja sa predstavnicima Podnosilaca zahteva i Klijentom, IPAM je odlučio da okonča praćenje i zatvori predmet, iako su dve aktivnosti ostale otvorene.

Predstavnici Podnosilaca zahteva i Klijent su potvrdili da je proces IPAM-a doveo do značajnog napretka u rešavanju zabrinutosti koje su iznele raseljene porodice. Obe strane su se složile da, s obzirom na trenutnu situaciju i lokalne uslove, dalje produženje faze praćenja verovatno neće doneti bolje rezultate od onoga što je već postignuto. Ovim konsenzusom je podržana odluka o završetku faze praćenja, prepoznajući efikasnost do tada preduzetih mera.

Ovaj Izveštaj će biti distribuiran Stranama i objavljen u virtuelnom dosijeu predmeta za [Predmet 2021/01](#) u Registru predmeta IPAM-a na engleskom i srpskom jeziku, nakon što bude dostavljen Odboru direktora EBRD-a i Predsedniku radi informisanja. Nakon ovog objavljivanja, IPAM će smatrati da je predmet uspešno završen i zatvoren.